Хураангуй.

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Өлзийт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ӨВА-2023/07/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өвөрхангай аймаг,
Арвайхээр сум

2022 он

Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал

Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Д.Гансүх

Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com

Ахлах аудитор: Б.Эрдэнэцэцэг

Утас: 70323108 Цахим хаяг: Erdenetsetsegb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг 62173
Утас/Факс: (976) 7032 3253
Цахим шуудан: ovorkhangai@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.03.12 № 195

танай ____________-ны № ____________-т

ӨЛЗИЙТ СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Ж.ПҮРЭВСҮРЭН ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Өлзийт сумын төрийн сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Өлзийт сумын төрийн сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Өлзийт сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайланд нэгтгэгдсэн харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн дараах зөрчлүүдийн дүн бидний тооцсон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өгөх үндэслэл болсон. Тухайлбал:

- ЗДТГ – Бэлэн мөнгөний зарцуулалтын тайлан гаргаагүй, анхан шатны баримтгүйгээр төсвийн хөрөнгийг зарцуулсан, бараа материалын тайлан гаргаагүй, зардлуудыг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй,бага материалыг шийдвэргүйгээр бүртгэлээс хассан, хуулиар зөвшөөрөөгүй зардал гаргасан зэрэг 121.2 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн.
- ИТХ- Байгууллагын төсвөөс хуулиар зөвшөөрөөгүй зардал санхүүжүүлсэн, үндсэн баримтгүйгээр хөрөнгө зарцуулсан, ГХУСАХ-ний зардлыг зориулалт бус зарцуулсан, хөрөнгийн тооллогыг чанаргүй хийсэн, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байсан зэрэг 111.1 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн.
- ОНХСанд хугацаа хэтэрсэн авлагыг барагдуулаагүй, авлага барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй, хөрөнгө бүртгэлд тусгаагүй зэрэг 53.3 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн.
- Байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөс 12.6 сая төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1. хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх;" Төрийн хэмнэлтийн тухай

хуулийн холбогдох заалтууд, УСНББОУС-12,17 дугаар стандартыг хангаагүй ба санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх, үнэн зөв байдал, эрх ба үүрэг зэрэг батламж мэдэгдлүүдтэй нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант хугацаанд сумын ЕБС, Цэцэрлэг, Соёлын төв нь улсын төсөвт байгууллага болж өөрчлөгдсөнтэй холбоотой тус байгууллагуудын эргэлтийн хөрөнгө болон үндсэн хөрөнгүүдийг орон нутгаас улсын төсөвт шилжүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Сумын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд Ерөнхий боловсролын сургууль, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв, Соёлын төвийн 2,500.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 179.7 сая төгрөгийн бараа материал, 39.8 сая төгрөгийн авлага, 27.0 сая төгрөгийн өглөгийг улсын төсөвт шилжүүлсэн хаалтын бичилт хийгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР О.БАТЖАРГАЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**759,771,794.49**	**649,360,754.44**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**285,725,382.52**	**341,681,815.44**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**285,725,382.52**	**341,681,815.44**
31210	**Төгрөг**	**285,725,382.52**	**341,681,815.44**
31211	Төрийн сангийн харилцах	285,725,382.52	341,681,815.44
33	**АВЛАГА**	**272,816,794.71**	**304,145,639.00**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,491,131.71	0
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	26,360,400.00	0
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	3,615,544.00	5,095,546.00
33500	**Бусад авлага**	**241,349,719.00**	**299,050,093.00**
33510	Байгууллагаас авах авлага	12,060,000.00	0
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	229,289,719.00	299,050,093.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**201,229,617.26**	**3,533,300.00**
35100	**Түүхий эд материал**	**58,246,882.94**	**0**
35110	Тусгай зориулалттай материал	23,083,277.43	0
35130	Эм боох материал	35,163,605.51	0
35400	**Хангамжийн материал**	**140,482,334.32**	**3,533,300.00**
35410	Бичиг хэргийн материал	1,380,000.00	0
35420	Аж ахуйн материал	34,019,300.11	2,278,300.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	6,934,000.00	255,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,586,100.00	0
35450	Барилгын засварын материал	14,247,300.00	1,000,000.00
35460	Хүнсний материал	24,474,244.50	0
35470	Бусад хангамжийн материал	56,841,389.71	0
35500	Биологийн хөрөнгө	2,500,400.00	0
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,631,122,001.97**	**1,176,558,773.11**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**3,631,122,001.97**	**1,176,558,773.11**
39200	**Биет хөрөнгө**	**3,589,234,001.75**	**1,160,571,772.85**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,529,051,196.20	1,035,807,221.22
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-611,532,029.52	-254,667,945.60
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	276,972,139.00	259,735,705.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-116,581,274.54	-133,632,852.80
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	408,598,365.08	85,789,201.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-144,833,852.62	-37,859,047.60
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	153,319,716.84	42,947,253.20
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-49,853,768.09	-30,426,755.17
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	142,021,415.00	265,003,637.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-63,132,945.20	-72,174,643.40
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	54,524,148.00	0
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-32,514,073.56	0
39217	Ном	43,194,965.16	50,000.00
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**41,888,000.22**	**15,987,000.26**
39301	Програм хангамж	5,005,000.00	10,990,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,206,999.78	-1,630,999.74
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	38,090,000.00	6,628,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**4,390,893,796.46**	**1,825,919,527.55**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**26,920,300.00**	**0**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**26,920,300.00**	**0**
41300	**Өглөг**	**26,920,300.00**	**0**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,930,000.00	0
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	24,430,400.00	0
41360	**Бусад өглөг**	**559,900.00**	0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	253,000.00	0
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	306,900.00	0

5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**4,363,973,496.46**	**1,825,919,527.55**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**4,363,973,496.46**	**1,825,919,527.55**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,443,100,737.72	5,950,000.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	1,443,100,737.72	5,950,000.00
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	0	486,765,211.72
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**1,603,419,950.08**	**1,210,590,718.83**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,329,900,758.56	3,748,644,687.74
51220	Тайлант үеийн үр дүн	273,519,191.52	-2,538,053,968.91
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,317,452,808.66	122,613,597.00
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**4,390,893,796.46**	**1,825,919,527.55**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,541,513,929.06**	**1,317,041,328.47**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**201,883,556.82**	**354,045,856.47**
110	**Орлогын албан татвар**	**36,266,777.82**	**153,132,050.77**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**36,266,777.82**	**168,586,563.87**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал	0	129,495,596.46
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,812,030.00	19,806,203.00
110003	Хөрөнгийн орлого	21,454,747.82	17,894,764.41
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	0	1,390,000.00
1101	**Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан**	**0**	**-15,454,513.10**
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	0	-15,454,513.10
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**21,536,772.00**	**2,885,786.70**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,145,000.00	2,135,786.70
113002	Бууны албан татвар	780,000.00	750,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	19,611,772.00	0
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**144,080,007.00**	**198,028,019.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**6,626,056.00**	**6,822,800.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	781,000.00	237,800.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,000,000.00	4,000,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,845,056.00	2,585,000.00
1181	**Газрын төлбөр**	**941,951.00**	**1,893,219.00**
118101	Газрын төлбөр	941,951.00	1,893,219.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**136,512,000.00**	**189,312,000.00**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	136,512,000.00	189,312,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**566,147,009.25**	**260,931,659.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**566,147,009.25**	**260,931,659.00**
120003	Торгуулийн орлого	21,410,000.00	8,536,500.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**11,783,000.00**	**85,243,627.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0	78,476,627.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	11,783,000.00	6,767,000.00
120009	Бусад орлого	3,359,455.00	5,961,631.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	376,625,387.76	161,189,901.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	152,969,166.49	0
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,773,483,362.99**	**702,063,813.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,120,216,525.99**	**1,156,783.00**
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	12,137,725.99	1,156,783.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,108,078,800.00	0
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**195,012,697.00**	**55,523,900.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	30,535,800.00	31,344,000.00

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	29,567,297.00	24,179,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны	134,909,600.00	0
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,426,203,500.00**	**645,383,130.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн	721,655,000.00	0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас	641,507,200.00	557,771,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	63,041,300.00	87,611,730.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**8,382,000.00**	**0**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,382,000.00	0
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс**	**23,668,640.00**	**0**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	23,668,640.00	0
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**3,140,586,761.94**	**1,047,586,561.27**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**3,140,586,761.94**	**1,047,586,561.27**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,364,079,156.95**	**732,665,233.57**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,234,192,828.28**	**279,862,025.58**
210101	Үндсэн цалин	892,484,135.60	261,616,532.58
210102	Нэмэгдэл	215,557,976.40	0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,400,000.00	0
210104	Урамшуулал	119,565,102.00	18,245,493.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,185,614.28	0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх**	**166,560,428.60**	**35,945,144.80**
210201	Тэтгэврийн даатгал	120,173,527.13	24,566,152.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,342,647.29	2,874,093.85
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,829,159.62	2,249,706.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,171,110.62	562,002.47
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,043,983.94	5,693,189.54
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**229,842,726.00**	**21,610,923.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,481,605.00	2,382,432.00
210302	Түлш, халаалт	211,571,152.00	19,198,491.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,789,969.00	30,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**68,482,851.00**	**41,512,000.11**
210401	Бичиг хэрэг	4,372,139.00	3,173,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	35,152,065.00	19,794,905.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,857,000.00	6,833,975.00
210404	Ном, хэвлэл	362,200.00	110,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	11,666,400.00	2,032,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,073,047.00	9,566,820.11
2105	**Нормативт зардал**	**139,931,367.81**	**130,000.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	37,333,898.51	0
210502	Хоол, хүнс	98,083,827.30	0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,513,642.00	130,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**10,542,350.00**	**34,432,600.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	194,000.00	429,700.00
210604	Урсгал засвар	10,348,350.00	34,002,900.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**5,400,700.00**	**5,682,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	5,400,700.00	5,682,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**132,496,746.61**	**65,261,265.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	25,990,195.00	63,694,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,241,500.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	877,940.00	370,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	49,000.00	449,925.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	65,100.00	83,450.00
210807	Газрын төлбөр	66,443.00	662,990.00
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	103,206,568.61	0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**376,629,158.65**	**248,229,275.08**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	111,360,017.00	127,573,400.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,842,623.00	1,140,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	261,426,518.65	119,515,875.08
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**776,507,604.99**	**314,921,327.70**

2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**29,267,500.00**	**27,241,100.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	28,000,000.00	0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0	6,313,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	20,727,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,267,500.00	200,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**742,174,725.99**	**287,680,227.70**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	721,655,000.00	287,680,227.70
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	20,519,725.99	0
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**5,065,379.00**	**0**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,065,379.00	0
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**400,927,167.12**	**269,454,767.20**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**127,407,975.60**	**2,807,508,736.11**
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0	20,784,486.68
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	60,030,015.00	0
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	0	2,500,968,482.28
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	0	179,743,267.15
225012	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалтай хөрөнгийн зардал	67,377,960.60	106,012,500.00
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**273,519,191.52**	**-2,538,053,968.91**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,109,279,538.81**	**1,171,629,268.47**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**201,883,556.82**	**354,045,856.47**
110	**Орлогын албан татвар**	**36,266,777.82**	**153,132,050.77**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**36,266,777.82**	**168,586,563.87**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0	129,495,596.46
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,812,030.00	19,806,203.00
110003	Хөрөнгийн орлого	21,454,747.82	17,894,764.41
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	0	1,390,000.00
1101	**Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт**	**0**	**-15,454,513.10**
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	0	-15,454,513.10
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**21,536,772.00**	**2,885,786.70**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,145,000.00	2,135,786.70
113002	Бууны албан татвар	780,000.00	750,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	19,611,772.00	0
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**144,080,007.00**	**198,028,019.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**6,626,056.00**	**6,822,800.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	781,000.00	237,800.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,000,000.00	4,000,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,845,056.00	2,585,000.00
1181	**Газрын төлбөр**	**941,951.00**	**1,893,219.00**
118101	Газрын төлбөр	941,951.00	1,893,219.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**136,512,000.00**	**189,312,000.00**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	136,512,000.00	189,312,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**131,700,569.00**	**116,676,382.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**131,700,569.00**	**116,676,382.00**
120003	Торгуулийн орлого	21,410,000.00	8,536,500.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**110,290,569.00**	**107,999,882.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	98,507,569.00	101,232,882.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	11,783,000.00	6,767,000.00
120009	Бусад орлого	0	140,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,775,695,412.99**	**700,907,030.00**

1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,122,428,575.99**	**0**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	2,212,050.00	0
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	12,137,725.99	0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,108,078,800.00	0
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**195,012,697.00**	**55,523,900.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	30,535,800.00	31,344,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	29,567,297.00	24,179,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	134,909,600.00	0
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,426,203,500.00**	**645,383,130.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	721,655,000.00	0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	641,507,200.00	557,771,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	63,041,300.00	87,611,730.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**8,382,000.00**	**0**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,382,000.00	0
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**23,668,640.00**	**0**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	23,668,640.00	0
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,782,924,787.00**	**908,619,335.55**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,782,924,787.00**	**908,619,335.55**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,989,644,609.01**	**881,378,235.55**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,234,192,828.28**	**323,938,867.90**
210101	Үндсэн цалин	892,484,135.60	271,975,858.83
210102	Нэмэгдэл	215,557,976.40	33,105,783.07
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,400,000.00	0
210104	Урамшуулал	119,565,102.00	18,857,226.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,185,614.28	0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**164,875,414.73**	**40,440,790.65**
210201	Тэтгэврийн даатгал	121,086,831.71	27,315,380.25
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,042,019.24	3,310,698.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,822,155.14	2,598,990.33
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,178,115.10	649,323.39
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	21,746,293.54	6,566,398.40
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**232,434,715.00**	**248,067,462.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,481,605.00	16,085,472.00
210302	Түлш, халаалт	213,125,791.00	228,915,522.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,827,319.00	3,066,468.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**67,532,142.00**	**31,408,550.00**
210401	Бичиг хэрэг	4,623,307.00	2,231,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,158,440.00	19,794,905.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,452,700.00	6,833,975.00
210404	Ном, хэвлэл	459,200.00	110,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	11,013,100.00	2,032,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,825,395.00	405,770.00
2105	**Нормативт зардал**	**140,715,150.00**	**130,000.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	49,707,660.00	0
210502	Хоол, хүнс	88,316,390.00	0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,691,100.00	130,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,172,000.00**	**37,951,900.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,194,000.00	688,200.00
210604	Урсгал засвар	9,978,000.00	37,263,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**5,400,700.00**	**5,682,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	5,400,700.00	5,682,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**29,290,178.00**	**65,261,265.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	25,990,195.00	63,694,900.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	877,940.00	370,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	49,000.00	449,925.00

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	65,100.00	83,450.00
210807	Газрын төлбөр	66,443.00	662,990.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**104,031,481.00**	**128,497,400.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	98,874,767.00	127,357,400.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,156,714.00	1,140,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**793,280,177.99**	**27,241,100.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**46,040,073.00**	**27,241,100.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	28,000,000.00	0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,772,573.00	6,313,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	20,727,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,267,500.00	200,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**742,174,725.99**	**0**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	721,655,000.00	0
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	20,519,725.99	0
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**5,065,379.00**	**0**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,065,379.00	0
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**326,354,751.81**	**263,009,932.92**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**81,506,360.60**	**118,662,500.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**81,506,360.60**	**118,662,500.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**81,506,360.60**	**118,662,500.00**
223001	Бусад хөрөнгө	67,377,960.60	106,012,500.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	14,128,400.00	12,650,000.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-81,506,360.60**	**-118,662,500.00**
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**	**-48,481,650.00**	**-88,391,000.00**
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**48,481,650.00**	**88,391,000.00**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	48,481,650.00	88,391,000.00
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**196,366,741.21**	**55,956,432.92**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	89,358,641.31	285,725,382.52
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	285,725,382.52	341,681,815.44

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,443,100,737.72**	**1,317,452,808.66**	**1,329,900,758.56**	**4,090,454,304.94**
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,329,900,758.56	4,090,454,304.94
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	273,519,191.52	273,519,191.52
10	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,443,100,737.72**	**1,317,452,808.66**	**1,603,419,950.08**	**4,363,973,496.46**
11	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**1,443,100,737.72**	**1,317,452,808.66**	**1,603,419,950.08**	**4,363,973,496.46**
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-950,385,526.00	-1,194,839,211.66	-548,352,725.95	-2,693,577,463.61
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**492,715,211.72**	**122,613,597.00**	**1,055,067,224.13**	**1,670,396,032.85**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	-2,538,053,968.91	-2,538,053,968.91
20	**2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	**492,715,211.72**	**122,613,597.00**	**1,210,590,718.83**	**1,825,919,527.55**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,235,746,200.00**	**1,052,616,935.55**	**952,057,435.55**	**51,265,600.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**920,607,000.00**	**858,213,435.55**	**757,653,935.55**	**51,440,600.00**
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	889,041,600.00	830,972,335.55	730,412,835.55	51,440,600.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	356,616,100.00	323,938,867.90	323,938,867.90	0
210101	Үндсэн цалин	349,752,100.00	271,975,858.83	271,975,858.83	**0**
210102	Нэмэгдэл	0	33,105,783.07	33,105,783.07	**0**
210104	Урамшуулал	6,864,000.00	18,857,226.00	18,857,226.00	**0**
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**44,575,800.00**	**40,440,790.65**	**40,440,790.65**	**0**
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,311,900.00	27,315,380.25	27,315,380.25	**0**
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,565,700.00	3,310,698.28	3,310,698.28	**0**
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,852,900.00	2,598,990.33	2,598,990.33	**0**
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	713,000.00	649,323.39	649,323.39	**0**
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,132,300.00	6,566,398.40	6,566,398.40	**0**
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**253,029,100.00**	**248,067,462.00**	**227,085,362.00**	**20,982,100.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	16,547,600.00	16,085,472.00	16,085,472.00	0
210302	Түлш, халаалт	232,219,400.00	228,915,522.00	228,915,522.00	0
210303	Цэвэр, бохир ус	4,262,100.00	3,066,468.00	3,066,468.00	0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**28,644,600.00**	**26,908,550.00**	**26,908,550.00**	**-3,500,000.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,231,300.00	2,231,300.00	2,231,300.00	0
210402	Тээвэр, шатахуун	15,303,300.00	15,294,905.00	15,294,905.00	-3,500,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,950,000.00	6,833,975.00	6,833,975.00	0
210404	Ном, хэвлэл	180,000.00	110,000.00	110,000.00	0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,500,000.00	2,032,600.00	2,032,600.00	0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	480,000.00	405,770.00	405,770.00	0
2105	**Нормативт зардал**	**200,000.00**	**130,000.00**	**130,000.00**	0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	200,000.00	130,000.00	130,000.00	0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**40,057,400.00**	**39,956,900.00**	**36,513,000.00**	**3,443,900.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	6,688,500.00	6,588,200.00	6,588,200.00	0
210604	Урсгал засвар	33,368,900.00	33,368,700.00	33,368,700.00	0
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**5,617,000.00**	**5,322,000.00**	**5,322,000.00**	**0**
210702	Дотоод албан томилолт	5,617,000.00	5,322,000.00	5,322,000.00	0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**42,983,000.00**	**42,671,365.00**	**42,671,365.00**	**-29,039,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,355,000.00	34,355,000.00	34,355,000.00	-29,039,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	0	0	0	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	370,000.00	370,000.00	370,000.00	0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	450,000.00	449,925.00	449,925.00	0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	114,000.00	83,450.00	83,450.00	0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	6,750,000.00	6,750,000.00	6,750,000.00	0
210807	Газрын төлбөр	944,000.00	662,990.00	662,990.00	0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**117,318,600.00**	**103,536,400.00**	**27,402,900.00**	**59,554,500.00**

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	116,178,500.00	102,396,400.00	102,396,400.00	-16,579,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,140,100.00	1,140,000.00	1,140,000.00	0
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**31,565,400.00**	**27,241,100.00**	**27,241,100.00**	**0**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**31,565,400.00**	**27,241,100.00**	**27,241,100.00**	**0**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	10,497,500.00	6,313,200.00	6,313,200.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,727,900.00	20,727,900.00	20,727,900.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	340,000.00	200,000.00	200,000.00	0
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**148,655,400.00**	**106,012,500.00**	**106,012,500.00**	**0**
223001	Бусад хөрөнгө	148,655,400.00	106,012,500.00	106,012,500.00	0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	166,483,800.00	88,391,000.00	88,391,000.00	-175,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	166,483,800.00	88,391,000.00	88,391,000.00	-175,000.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**1,235,746,200.00**	**1,080,329,111.70**	**1,073,827,300.10**	**-9,851,064.40**
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0	0	675,705,727.70	-675,705,727.70
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0	0	749,131,727.70	-749,131,727.70
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	855,842,200.00	972,329,229.70	87,611,730.00	869,210,669.70
320001	Орон нутгийн төсвөөс	768,230,500.00	884,717,499.70	0	884,717,499.70
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	87,611,700.00	87,611,730.00	87,611,730.00	-15,506,830.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	379,904,000.00	107,999,882.00	310,509,842.40	-203,356,006.40
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	128,508,400.00	101,232,882.00	101,232,882.00	-846,046.00
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	20,600,000.00	6,767,000.00	6,767,000.00	0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	230,795,600.00	0	229,693,457.40	-229,693,457.40
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	94,107,685.40	0	94,107,685.40
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	92,408,069.40	0	92,408,069.40

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**55,523,900.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**55,523,900.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**54,673,900.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**4,500,000.00**
210402	Тээвэр, шатахуун	4,500,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**3,895,000.00**
210604	Урсгал засвар	3,895,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**360,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	360,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,**	**29,339,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	29,339,900.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**16,579,000.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,579,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**850,000.00**
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**850,000.00**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох	850,000.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**55,523,900.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**55,523,900.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц	31,344,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс	24,179,900.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 12.6 сая төгрөгийн 2 зөрчил[1] илэрч, 12.6 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Тус байгууллага дээр акт гараагүй.

5.2 Албан шаардлага

Илрүүлэлт:

2021 оны агнуурын нөөц ашигласны давсан орлогоос 2022 онд 53.8 сая төгрөгийг Байгаль хамгаалах санд хуваарилснаас 12.6 сая төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан байна.

Шийдвэрлэлт:

Зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлсэн.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Шийдвэр гаргалт, үйл ажиллагаатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Сумдын төсөвт байгууллагуудын дарга нарт ур чадварын нэмэгдэл олгохдоо ажлын үр дүнтэй уялдуулж хувь хэмжээг тогтоож, тухай бүр шийдвэр гаргаагүй, бүтэн жилээр тогтмол олгож ирсэн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Байгууллагын удирдлагуудын ур чадварын нэмэгдлийг улирал тутам ажлын үр дүнгийн үзүүлэлттэй уялдуулан тухай бүр тогтоож олгох.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 6 дугаар сарын 01 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

ТТЗ-ийн харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлийн талаар

Аудитад хамрагдсан 4 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан./ ЗДТГ, ИТХ, ОНХСан, СХСан/

Харьяа байгууллагуудын зөрчлийн нэгтгэлээр **285.6** сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч 4.4 сая төгрөгийн 5 төлбөрийн акт, 242.4 сая төгрөгийн 14 албан шаардлага, 28.6 сая төгрөгийн 2 зөвлөмжийг хүргүүлжээ. Аудитын явцад 22.7 сая төгрөгийн алдааг залруулсан байна.

- ***Сумын ЗДТГазарт 121.2 сая төгрөгийн дараах алдаа, зөрчлүүд илэрсэн.***

-Кассын дансаар дамжсан 25.8 сая төгрөгийн кассын тайлан гаргаагүй

- Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгалын зардлаас анхан шатны зарцуулалтын баримтгүй 600 мянган төгрөг зарцуулсан. Монголын цахилгаан холбоо 1-12 сарын интернэтийн төлбөр үндэслэх баримт бичиггүй гүйлгээ хийсэн.

---

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

- Бараа материалын тайлан, санхүүгийн тайлангийн тодруулга зөрүүтэй. Бараа материалын жилийн нэгдсэн тайлан гаргаагүй. Сэлбэг хэрэгсэл, барилгын засварын материалын зарцуулалтын тайлан гаргаагүй

- Түлш халаалт, шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр, дотоод албан томилолт, газрын төлбөрийн зардлаас эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй

- Бараа үйлчилгээний бусад зардлаас эрсдэлээс хамгаалах санд 6,000.0 мянган төгрөг машины мөнгө шилжүүлсэн, Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжаас 2,900.0 мянган төгрөгийг материал Соёлын төвд бараа материал худалдан авч зориулалт бусаар худалдан авсан

- Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөрөөс нэгж худалдан авсан. Зарцуулалтын тайлан байхгүй

- Кассын дансанд Эрсдэлээс хамгаалах сангаас шилжин орсон 1,500.0 мянган төгрөгийг Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журмын хамааралгүй заалтыг үндэслэн сумын Засаг дарга өөртөө захирамж гарган сургалтын төлбөр төлсөн

-Санхүүгийн бүртгэлд бараа материалын хөдөлгөөнийг орлого зарлагын баримтын бөөн дүнгээр бүртгэсэн тул зарцуулалтад бүртгэлээр хяналт тавих боломжгүй

-Зарцуулсан бараа материалыг бүртгэлд зөрүүтэй тусгаж, шилжүүлсэн бараа материалаар бүртгэсэн

-Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр, Бараа үйлчилгээний бусад зардлаас хийгдсэн самбар, хаяг хэвлэл, веб хуудсыг материалын тайлангаар дамжуулалгүй шууд зардалд бичсэн зэрэг зөрчлүүд байна.

- ***ИТХ-д 111.1 сая төгрөгийн дараах алдаа, зөрчлүүд илэрсэн.***

- Байгууллагын төсвөөс 104.6 мянган төгрөгөөр согтууруулах ундаа худалдаж авсан

-Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах данснаас 1.0 сая төгрөгийг сумын ЗДТГ-ын Хаан банкин дахь 5550085855 тоот дансанд үндсэн баримтгүй шилжүүлж, ЙК69020511 регистрийн дугаартай Л.Гантулга бэлнээр авсан, уг зардлыг ИТХ-ын тээвэр шатахууны зардалд шууд бүртгэж тайлагнасан, ЗДТГ-н мөнгөн гүйлгээний тайланд тусгагдаагүй

-Байгууллагын төсвөөс 980.0 мянган төгрөгөөр 6 ширхэг мөнгөн аяга худалдан авч, зардалд бүртгэн үр ашиггүй зардал гаргасан

-Иргэдийн хурлын төлөөлөгчид, багийн иргэдийн нийтийн хурал даргалагч нарт тойрогт ажилласны зардлыг баримт үндэслэхгүйгээр бэлнээр олгосон.

-Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зардлаас 1,552.0 мянга, бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний зардлаас 819.0 мянган төгрөгөөр шатахуун авсан боловч бараа материалын дансны орлого, зарлагад бүртгээгүй, худалдан авч зарлагадсан аж ахуйн 3,354.1 мянган төгрөгийн бараа материалыг мөн орлогод авч зарцуулаагүй, нийт 5725.1 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бараа материалын тайланд тусгаагүй

-Бараа материалын дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг тооллогод хамруулаагүй, бодитоор оршин байхгүй хөрөнгийг тайланд үлдэгдлээр тусгасан

-Санхүүгийн бүртгэлд бараа материалын хөдөлгөөнийг орлого зарлагын баримтын бөөн дүнгээр бүртгэсэн тул зарцуулалтад бүртгэлээр хяналт тавих боломжгүй

Төрийн сангийн үйл ажиллагааны
журмын 1 дүгээр хавсралт
Маягт № ТТ-1

ТӨЛБӨРИЙН ХҮСЭЛТ № 8

2022 оны 06 сарын 29 өдөр

...гын нэр: ***Эрсдлээс хамгаалах сан***	Дансны дугаар	***765,000.00***
...ийн дугаар: ***100100851404***	***100100851404***	
...вагчийн нэр: ***Дөлгөөн арвижих зам***	Дансны дугаар	
...ийн дугаар: ***3557634***	***6005114898***	
...вагчийн банк: ***ГОЛОМТ БАНК***		
... үсгээр:	Ангилал	
... зуун жаран таван мянган төгрөг	70106орон нутгийн	
	81701 байгаль орчин	
...ий утга: ***...рын үнэ***	210901 бусдаар	765,000.00

...н хуудас:		Төрийн сангийн тэмдэглэл ээ
... бичиг баримтын нэр:	Он, сар, дугаар	
...лгөөн Арвижих ХХК нэхэмжлэх 1ш	2022-06-29 0	✓
...сэг даргын захирамж 1ш	2022-06-29 0	✓
...лгөөн Арвижих ХХК-н зарлагын баримт 1ш	2022-06-29 0	✓

Дарга . . . . / /
Тамга
Нягтлан бодогч . . . . / /

Төрийн санд гүйлгээ хийсэн
2022 оны 6 сарын 29 өдөр
тэмдэг, гарын үсэг

-Таван саяас дээш дүнтэй орлогын гүйлгээний 54.3 сая, зарлагын 35.1 сая төгрөгийн мэдээлэл болон хөрөнгө зарцуулах 8 тушаал шийдвэрийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй зэрэг зөрчлүүд байна.

- ***Сумын ОНХСанд 53.3 сая төгрөгийн дараах зөрчлүүд илэрсэн.***

-Хугацаа хэтэрсэн авлагыг барагдуулаагүй, авлага барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй

-Баяр наадмын зардлаас худалдан авсан 2.0 сая төгрөгийн хөшгийг Өлзийт сумын Соёлын төв бүртгэлд тусгаагүй

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өлзийт ТТЗ	2	12.6			1	12.6	1	0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

2023 ОНЫ 03 ДУГААР САРЫН 15-НИЙ ӨДӨР